

Τεκμηριωμένη Πρακτική: Εχέγγυο αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας

**19^ο Παγκύπριο Συνέδριο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής
30 Νοεμβρίου - 1 Δεκεμβρίου 2012
Ξενοδοχείο Coral Beach, Πάφος**

*Αυτά τα δέντρα δε βολεύονται με λιγότερο ουρανό,
αυτές οι πέτρες δε βολεύονται κάτω απ' τα ξένα βήματα,
αυτά τα πρόσωπα δε βολεύονται παρά μόνο στον ήλιο.
αυτές οι καρδιές δε βολεύονται παρά μόνο στο δικό...*

Γιάννης Πίτσος

**Λεοντίου Ιωάννης
PhD (c), MA, BSc(Hons), RGN, CCN
Πρόεδρος
Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	3
Η σημασία της Έρευνας	3
Αναζητώντας την τεκμηρίωση	4
Χρήση Διαδικτύου	5
Πηγές Τεκμηρίωσης.....	5
Συνοψίζοντας την τεκμηρίωση	6
Κατευθυντήριες γραμμές (οδηγίες)	6
Χρησιμότητα της Τεκμηριωμένης Πρακτικής.....	7
Διοικητικό και Οργανωτικό Επίπεδο	7
Θέματα πολιτικής	8
Εξελίξεις στην Κύπρο	8
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	9
Επίλογος.....	10

Εισαγωγή

Η συνεχής αναζήτηση ποιοτικής και ισότιμης φροντίδας υγείας αποτελεί πρόκληση τόσο για τους λειτουργούς υγείας και τα συστήματα υγείας. Οι Νοσηλευτές και οι Μαιές, ως σημαντικό μέρος αυτού του δικτύου, έχουν εμπλακεί σε καινοτόμες δραστηριότητες στην προσπάθεια για βελτίωση της φροντίδας υγείας και την ανάγκη για μείωση των δαπανών υγείας ακόμα και εν μέσω παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

Βρισκόμαστε στην πρώτη γραμμή σε ό,τι αφορά στην παροχή φροντίδας προς τον άνθρωπο. Μέσα σε ένα συνεχές μεταβαλλόμενο περιβάλλον είμαστε σε θέση να αξιοποιήσουμε κατάλληλες μεθόδους προς επίτευξη της βέλτιστης Νοσηλευτικής και Μαιευτικής πρακτικής προς όφελος των χρηστών των υπηρεσιών υγείας.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας εντοπίζει ελλείψεις ως προς τον τρόπο διάθεσης των υπηρεσιών σε αυτούς που χρειάζονται φροντίδα, την ώρα που ο εκσυγχρονισμός της φροντίδας είναι απαραίτητος στην κοινωνία.

Η πρόεδρος του Διεθνούς Συμβουλίου Νοσηλευτών Ms Rosemary Bryant αναφέρει ότι με την αξιοποίηση της πληθώρας των διαθέσιμων επιστημονικών δεδομένων, οι Νοσηλευτές μπορούν να αναγνωρίζουν τις καλύτερες τεκμηριωμένες πρακτικές και μέσα από την προσωπική τους εμπειρογνωμοσύνη, δεξιότητες και κριτική σκέψη να τις εφαρμόσουν στην καθημερινή άσκηση του επαγγέλματος τους.

Η σημασία της Έρευνας

Επιδιώκοντας λοιπόν τη διασφάλιση της ποιότητας στην παροχή φροντίδας υγείας θα πρέπει να λειτουργούμε βασιζόμενοι στην επιστημονική τεκμηρίωση.

Η λήψη αποφάσεων, που δεν στηρίζεται στην τεκμηρίωση, αποτελεί έναν από τους κύριους λόγους για μη ευόδωση των προσπαθειών για παροχή ποιοτικών υπηρεσιών υγείας. Η ατεκμηρίωτη λήψη αποφάσεων στη Νοσηλευτική και Μαιευτική είναι δυνατόν να οδηγήσει σε λιγότερο αποτελεσματική και αποδοτική παροχή φροντίδας.

Τα ερευνητικά δεδομένα θα πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων επειδή προέρχονται από συστηματικές μεθόδους στη συλλογή και ανάλυση των παρατηρήσεων. Όσο καλύτερα είναι σχεδιασμένη και εκπονημένη μια έρευνα τόσο πιο αποτελεσματική θα είναι για αυτούς που θα λάβουν αποφάσεις αλλά και για αυτούς που θα κληθούν να τις υλοποιήσουν.

Οι κλινικοί Νοσηλευτές και Μαίες και οι διοικήσεις των νοσηλευτηρίων θα πρέπει να βελτιώσουν τις δεξιότητες ανάλυσης και εκτίμησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων ώστε να γίνεται επιλογή εκείνων που θα ενισχύσουν τις προσπάθειες για αποδοτικότερη και ποιοτικότερη παροχή φροντίδας. Από τους διοικούντες θα πρέπει να εκτιμηθούν και να χρησιμοποιηθούν με σοφία οι δεξιότητές και οι γνώσεις των Νοσηλευτών και Μαιών με σκοπό την επίλυση αρκετών από τα ζητήματα που προκύπτουν στον εργασιακό χώρο.

Θα πρέπει να κατανοηθεί, κυρίως από τους αρμόδιους φορείς, η αναγκαιότητα για καθιέρωση πολιτικής που να δίνει στους Νοσηλευτές και τις Μαιές την ευχέρεια για κατάθεση απόψεων σε όλα τα ζητήματα που αφορούν την άσκηση του επαγγέλματος.

Αναζητώντας την τεκμηρίωση

Υπάρχουν πολλοί λόγοι που οι Νοσηλευτές και οι Μαιές ξεκινούν την αναζήτηση τεκμηρίωσης για αποφάσεις που επιθυμούν να λάβουν, όπως για παράδειγμα η ανάγκη για στήριξη μιας αλλαγής που αφορά την κλινική πρακτική, ή ακόμα και η σύγκριση του κόστους διαφορετικών θεραπευτικών επιλογών. Οποιοσδήποτε κι αν είναι ο λόγος, ο καλύτερος τρόπος για να ξεκινήσει κανείς είναι η διατύπωση της ερώτησης.

Μερικές φορές η ερώτηση είναι δύσκολη να οριστεί, διότι στηρίζεται σε ένα καταφανές κενό γνώσεων, το οποίο οι επαγγελματίες θα πρέπει να αναγνωρίσουν. Το δυσκολότερο είναι να αναγνωριστούν και να καθοριστούν οι πτυχές της πρακτικής που αποτελούν ρουτίνα, αλλά δεν έχουν αλλάξει τα τελευταία χρόνια, παρότι η ανατροφοδότηση από άλλους επαγγελματίες υγείας ή ασθενείς δείχνει ότι τα πράγματα πρέπει να αλλάξουν.

Η αναζήτηση της τεκμηρίωσης στις βιβλιοθήκες και το διαδίκτυο ξεκινά μετά τη διατύπωση της ερώτησης. Ωστόσο, πρέπει να είμαστε σε θέση να κρίνουμε τις αδυναμίες και τους περιορισμούς της όποιας τεκμηρίωσης που αφορά στην άσκηση του επαγγέλματός μας μετά από κριτική σκέψη.

Χρήση Διαδικτύου

Ο ρόλος με τον οποίο συνδράμει η τεχνολογία στην υγεία είναι σύνθετος και συνεισφέρει σημαντικά στη μείωση των δαπανών μέσω βελτίωσης της αποδοτικότητας και περεταίρω μείωσης στο κόστος φροντίδας.

Οι μελέτες προσδιορίζουν σαφώς, ότι οι νοσηλευτές αναγνωρίζουν τα οφέλη από την υιοθέτηση του διαδικτύου στον εργασιακό χώρο. Εντούτοις, κυριαρχεί μια γενικότερη απογοήτευση από τους περιορισμούς που τίθενται στην πρόσβαση στην τεχνολογία, σε λογισμικό που δεν είναι πάντα κατάλληλο, στην έλλειψη ευκαιριών χρήσης και στον αποτρεπτικό (για την πρόσβαση) παράγοντα του φόρτου εργασίας.

Το διαδίκτυο αποτελεί χρήσιμη πηγή πληροφοριών για το γενικότερο πληθυσμό και φυσιολογικά για σημαντικό αριθμό ασθενών. Για να μπορούμε να ικανοποιούμε τις ολοένα αυξανόμενες απαιτήσεις των χρηστών των υπηρεσιών υγείας θα πρέπει να ανατρέχουμε και σε διαδικτυακές πηγές τεκμηρίωσης. Κατά συνέπεια, πρέπει να είμαστε ενήμεροι ώστε να υποστηρίζουμε και να καθοδηγούμε τους ασθενείς και τις οικογένειες τους στην αυτοφροντίδα και την αυτοεξυπηρέτηση.

Πηγές Τεκμηρίωσης

Οι πηγές τεκμηρίωσης βασίζονται σε:

- Έρευνες επαγγελματιών υγείας ή ακαδημαϊκών.
- Έρευνες από εταιρείες.
- Ανασκοπήσεις ερευνών και κλινικών κατευθυντήριων γραμμών.
- Γνώμες εμπειρογνομόνων και συναδέλφων.
- Εμπειρίες ασθενών ή επαγγελματιών υγείας.

Σε πολλές περιπτώσεις εφαρμογής μιας επαγγελματικής πρακτικής, ο τύπος της ερώτησης απαιτεί τη χρήση μιας συγκεκριμένης ερευνητικής μεθόδου.

Για παράδειγμα, μια τυχαίοποιημένη μελέτη μπορεί να εξετάσει την αποτελεσματικότητα μιας νέας θεραπείας, ενώ για την κατανόηση των συναισθημάτων και εμπειριών του ασθενή στην επίδραση της θεραπείας χρειάζεται μια ποιοτική μελέτη. Όσο περισσότερα δεδομένα συγκεντρωθούν για την κατανόηση των επιδιωκόμενων αλλαγών, τόσο περισσότερες είναι οι πιθανότητες επιτυχίας.

Συνοψίζοντας την τεκμηρίωση

Η αναζήτηση δεδομένων σε κάθε έρευνα ξεχωριστά αποτελεί επίπονη και χρονοβόρα διαδικασία.

Οι ανασκοπήσεις διερευνούν ένα μεγάλο αριθμό μελετών και μπορούν να βοηθήσουν στην παροχή μιας περίληψης της τεκμηρίωσης σε ένα συγκεκριμένο πεδίο. Οι κλινικές κατευθυντήριες οδηγίες συνενώνουν τις καλύτερες διαθέσιμες ερευνητικές εργασίες, με τη χρήση μεθοδικής προσέγγισης.

Η σημαντικότητα των πηγών τεκμηρίωσης έχει αυξηθεί σημαντικά και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ένας τρόπος εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας.

Κατευθυντήριες γραμμές (οδηγίες)

Οι κατευθυντήριες γραμμές μπορεί να αναπτυχθούν και σε Εθνικό Επίπεδο. Είναι πραγματικά χρήσιμες εάν έχουν αναπτυχθεί κατάλληλα και επηρεάζουν την κλινική πρακτική. Οι νοσηλευτές και οι μαιές πρέπει να γνωρίζουν τον τρόπο που οι κατευθυντήριες οδηγίες έχουν αναπτυχθεί.

Οι αναμενόμενες παρεμβάσεις και η αλληλουχία τους θα πρέπει να τεκμηριώνονται επιστημονικά. Επομένως, οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί στην περίπτωση που αποφασίζουν να παρεκκλίνουν από τις κατευθυντήριες γραμμές.

Σημειώνεται επίσης, ότι υπάρχουν ευκαιρίες συμμετοχής των ασθενών σε όλα τα στάδια ανάπτυξης κατευθυντήριων οδηγιών. Μια τέτοια προσέγγιση αυξάνει την πιθανότητα ανάπτυξης των υπηρεσιών υγείας με εστίαση στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Ωστόσο, η χρήση κοινής γραμμής φροντίδας μπορεί να αναδείξει κενά οπότε καθίσταται αναγκαία μια νέα έρευνα.

Χρησιμότητα της Τεκμηριωμένης Πρακτικής

Έχοντας εντοπίσει όλη την καταγεγραμμένη τεκμηρίωση οι Νοσηλευτές και οι Μαίες θα πρέπει να εκτιμήσουν το ενδεχόμενο αλλαγής στην πρακτική.

Η εκτίμηση των επιπτώσεων από την υιοθέτηση μιας νέας πρακτικής για το προσωπικό και τους ασθενείς αποτελεί σημείο κλειδί στη διαδικασία λήψης απόφασης. Η κατανόηση της σημασίας της για τους ασθενείς είναι δύσκολη, καθώς τα ευρήματα τείνουν να δίνονται συχνά ως πιθανότητες.

Υπάρχουν όμως τρόποι για τον υπολογισμό της σημασίας των αποτελεσμάτων στην κλινική πράξη. Η κλινική σπουδαιότητα θα πρέπει να απαντά στο ερώτημα του πόσο αποτελεσματική και αποδοτική μπορεί να είναι μία παρέμβαση.

Η σπουδαιότητα της τεκμηρίωσης μπορεί επίσης να αναδυθεί από συγκριτική αξιολόγηση. Ως ένα βαθμό, τα πιο πάνω μπορεί να θεωρηθούν ως προπαρασκευαστική διαδικασία με επίκεντρο τις ερευνητικές πηγές. Η απόφαση για το εάν θα εφαρμοστεί οτιδήποτε στην πράξη έγκειται στους ίδιους τους νοσηλευτές και τις μαίες.

Διοικητικό και Οργανωτικό Επίπεδο

Σε Διοικητικό/Οργανωτικό επίπεδο, οι επιπτώσεις όσον αφορά την κατανομή των πόρων για την εισαγωγή ενός νέου τρόπου παροχής υπηρεσιών, χρειάζονται προσεκτική εκτίμηση. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα σπατάλης πόρων σε ανεπιτυχείς πρωτοβουλίες αλλαγής (π.χ καθετήρες κύστεως σε ΑΕΕ).

Εάν δεν εκτιμηθούν σωστά και εκ των προτέρων οι πιθανές αποκλίσεις από την εφαρμογή μιας νέας πρακτικής ή αν δεν τύχει της δέουσας προεργασίας από διοικητικής πλευράς μπορεί να οδηγήσει σε ασυνέπεια εκ μέρους των επαγγελματιών υγείας με δυσάρεστα αποτελέσματα (π.χ κατακλίσεις).

Οι αλλαγές δεν είναι εύκολη υπόθεση επειδή περιλαμβάνουν αλλαγές στον τρόπο που τα άτομα και το σύστημα συμπεριφέρονται. Η αλλαγή μπορεί να συνεπάγεται απώλεια χρόνου και απρόβλεπτες επιπτώσεις. Παρ' όλα αυτά, η αλλαγή μπορεί να είναι και συναρπαστική και κινητήρια δύναμη για αυτούς που την σχεδιάζουν νοούμενου ότι γίνεται στη βάση θεωριών

διαχείρισης της αλλαγής όπως π.χ η θεωρία διαχείρισης της αλλαγής του Kurt Lewin (Unfreeze, Change Freeze).

Θέματα πολιτικής

Η Νοσηλευτική και η Μαιευτική μπορεί να συμβάλουν σε θέματα πολιτικής. Παρέχουμε φροντίδα και πολύ συχνά μπορούμε να επιλύσουμε άμεσα αναδυόμενα προβλήματα υγείας. Αλληλεπιδρούμε με τους καταναλωτές των υπηρεσιών υγείας σε ένα ευρύ πεδίο τόσο ενδονοσοκομειακά όσο και εξωνοσοκομειακά.

Έχουμε πλήρη αντίληψη των αναγκών υγείας και του τρόπου που οι παράγοντες στο περιβάλλον μπορεί να επηρεάσουν την κατάσταση της υγείας των πολιτών καθώς και του τρόπου που οι άνθρωποι αντιδρούν σε διαφορετικές στρατηγικές και υπηρεσίες. Ωστόσο, διαπιστώνεται αδυναμία στο να ληφθεί αυτό το μήνυμα στους φορείς χάραξης πολιτικής.

Για την επιτυχία της εφαρμογής της τεκμηριωμένης πρακτικής, θα πρέπει οι αρμόδιοι φορείς να αφουγκραστούν τους Εθνικούς Συνδέσμους Νοσηλευτών και να είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν και με άλλους επαγγελματίες υγείας ώστε να βελτιωθούν οι διαδικασίες φροντίδας και η έκβαση των ασθενών.

Εξελίξεις στην Κύπρο

Η Νοσηλευτική στην Κύπρο έχει εμπλουτιστεί περαιτέρω τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα μέσα από την ανωτατοποίηση της εκπαίδευσης αλλά και μέσα από τη διεξαγωγή αρκετών ερευνών. Αποτελεί πρόκληση προς όλους η αναβάθμιση των γνώσεων και η εφαρμογή στην πράξη των αποτελεσμάτων των ερευνών που συνάδουν με την κουλτούρα και τις ιδιαιτερότητες του τόπου μας.

Θα πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των ερευνητικών ομάδων και της Νοσηλευτικής και Μαιευτικής κοινότητας πρώτης γραμμής. Οι ερευνητές και η κοινότητα των επαγγελματιών υγείας, η οποία θα εφαρμόσει στην πράξη τη θεωρία, τη γνώση και τις συστάσεις των ερευνών θα πρέπει να αναπτύξουν ένα μοντέλο αρμονικής συνεργασίας.

Σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο, στην τελευταία Γενική Συνέλευση της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Νοσηλευτών, κατόπιν επεξεργασίας προτάσεων μιας μελέτης Delphi, αποφασίσαμε τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Νοσηλευτικής Έρευνας. Στη χώρα μας, επιβάλλεται αντίστοιχα η δημιουργία ενός Ινστιτούτου Νοσηλευτικής Έρευνας για το οποίο ο Σύνδεσμος θα εργαστεί σε συνεργασία με ακαδημαϊκούς και ερευνητές της Κύπρου. Η προσπάθεια ξεκίνησε με πρωτοβουλία των συναδέλφων Δρ Παπασταύρου και Δρ Ευσταθίου οι οποίοι έστειλαν στον ΠΑΣΥΝΜ σχετική πρόταση. Σας διαβεβαιώνω ότι το ΔΣ θα αναλάβει να προωθήσει με τη δική τους συμβολή ώστε στο σύντομο μέλλον να καταστεί εφικτή η δημιουργία του Ινστιτούτου Νοσηλευτικής Έρευνας της Κύπρου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ενδυνάμωση των νοσηλευτών και μαιών εξετάζεται με διαφορετικές προσεγγίσεις σε κάθε χώρα ιδιαίτερα ως προς το σύστημα υγείας, την κουλτούρα και το περιβάλλον που επικρατεί σε σχέση με την υγεία.

Τίθενται λοιπόν εισηγήσεις για:

- Ευρεία εξέταση των τομέων στους οποίους οι νοσηλευτές και οι μαιές μπορούν να διευρύνουν ή να επιφέρουν αλλαγές στις επαγγελματικές τους δραστηριότητες και πρακτικές.
- Κατάρτισμός *σχεδίου*, με επιστημονική τεκμηρίωση, των διαμορφούμενων *αναγκών* άσκησης της προηγμένης νοσηλευτικής πρακτικής.
- Συμβουλευτική και κατάθεση εμπειρογνωμοσύνης στην προτεινόμενη διάρθρωση που θα προκύψει από το σχέδιο αναγκών.
- Αναθεώρηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων και πρακτικών που θα προκύψουν από τα σχόλια και απόψεις της συμβουλευτικής.
- Εντοπισμός πιθανών επιπρόσθετων εκπαιδευτικών αναγκών και νομοθετικών ρυθμίσεων για διασφάλιση των προτεινόμενων διευρυμένων ρόλων ή αλλαγών στη Νοσηλευτική και Μαιευτική πρακτική όπως επίσης θα προκύψει από τη συμβουλευτική.

Επίλογος

Αγαπητοί συνάδελφοι και συνεργάτες, διανύουμε μια περίοδο που η παγκόσμια οικονομική κρίση έχει επιφέρει σημαντικές μειώσεις στους προϋπολογισμούς υγείας των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αποκοπές στους μισθούς, απολύσεις, κλείσιμο μονάδων περίθαλψης, περιορισμό στις υπηρεσίες φροντίδας, κλείσιμο ολόκληρων νοσοκομείων, μείωση αριθμού εισδοχής φοιτητών νοσηλευτικής και σημαντικές αλλαγές στα συνταξιοδοτικά σχέδια.

Πιστεύουμε ότι καλά υποκινούμενο, εκπαιδευμένο και επαρκές νοσηλευτικό και μαιευτικό δυναμικό θα αποτελέσει το κλειδί στην επιτυχία του κοινωνικού μοντέλου που βασίζεται στην καθολική πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας καθώς και στη συνεργασία μεταξύ των συμβαλλομένων μερών στη φροντίδα.

Δεν πρέπει με κανένα τρόπο να θυματοποιείται η υγεία με προσπάθειες εξεύρεσης βραχυπρόθεσμων λύσεων για αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης γιατί στη δικιά μας αντίληψη κυριαρχεί ότι: **Η ΛΙΤΟΤΗΤΑ ΔΙΕΥΡΥΝΕΙ ΤΗΝ ΥΦΕΣΗ.**

Στην Κύπρο ο Σύνδεσμος μας παρά τις δυσκολίες που υπάρχουν και τα στενά οικονομικά περιθώρια έχει προβεί σε ενέργειες που έχουν εξοικονομήσει στο κράτος δαπάνες χιλιάδων ευρώ. Χαρακτηριστικά αναφέρω την εθελοντική συμμετοχή των μελών μας που ανταποκρίθηκαν στο κοινό κάλεσμα με το ΚΥΣΑΝ για στελέχωση του Ιατρείου στο Συνεδριακό Κέντρο κατά τη διάρκεια της Κυπριακής προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιθυμώ να ευχαριστήσω και να συγχαρώ όλους τους συναδέλφους που συμμετείχαν και συμμετέχουν σε αυτή την προσπάθεια.

Ευχαριστίες και συγχαρητήρια απευθύνω επίσης στους συναδέλφους που εργάστηκαν και συμμετείχαν στα πρωταθλήματα μίνι ποδοσφαίρου του ΠΑΣΥΝΜ που κατέστησαν εφικτή την παραχώρηση δωρεάς για εξοπλισμό για τους ρευματοπαθείς στα Γενικά Νοσοκομεία Αμμοχώστου και Λευκωσίας, για αγορά συσκευών πλοήγησης για τα ασθενοφόρα και αλλά πολλά.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, οι Τομείς και οι Επαρχιακές Επιτροπές του Συνδέσμου εξακολουθούν να είναι αρωγοί των προσπαθειών που καταβάλλονται από τους συναδέλφους και τα τμήματα των Νοσηλευτηρίων της Κύπρου για διοργάνωση δραστηριοτήτων Συνεχούς Επαγγελματικής Ανάπτυξης.

Επιτρέψτε μου με την ευκαιρία να ευχαριστήσω και να συγχαρώ θερμά τους συναδέλφους του ΔΣ, την Επιστημονική και την Οργανωτική Επιτροπή του 19^{ου} Συνεδρίου, την Επαρχιακή Επιτροπή Πάφου και όλους εσάς που επιδεικνύετε ενδιαφέρον για συνεχή μάθηση μέσα από τις δραστηριότητες του ΠΑΣΥΝΜ. Είμαι περήφανος και νοιώθω μεγάλη τιμή για το γεγονός ότι είμαι πρόεδρος ενός Συνδέσμου με μέλη του Νοσηλευτές και Μαίες που τους χαρακτηρίζει ο επαγγελματισμός και η αγάπη προς το συνάνθρωπο.

Τελειώνοντας σας διαβεβαιώνω ότι ο Επαγγελματικός Σύνδεσμος θα συνεχίσει να εργάζεται για αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων στα ζητήματα που αφορούν το επάγγελμα και την Υγεία.

Σας ευχαριστώ,

Ιωάννης Λεοντίου
PhD (c), MA, BSc (Hons), RGN, CCN
Πρόεδρος

Κύρια βιβλιογραφική παραπομπή:
«Γεφυρώνοντας το χάσμα: Από την τεκμηρίωση στην πράξη», ICN 2012.